

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/3367/2024.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.20.668/2024/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Az indítványozók (Daka Miklós Ferenc, az alapul fekvő bírósági eljárás I. r. felperese, Daka Balázs Miklós, II. r. felperes, Daka Borbála Kinga, III. r. felperes, a továbbiakban: indítványozók) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján kezdeményezték az Alkotmánybíróság eljárását. Alkotmányjogi panaszukban a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.20.668/2024/2. számú végzése, a Kaposvári Törvényszék mint másodfokú bíróság I.Pf.20.518/2023/11. számú ítélete, valamint a Marcali Járásbíróság 1.P.20.182/2022/20/II. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege – a támadott bírósági határozatokban megállapított tényállás és az indítványozók előadása alapján – a következőképpen foglalható össze.
- [3] 2.1. Az indítványozók, mint az alapul fekvő bírósági eljárás I-III.r. felperesei, tulajdonjog megállapítása iránt pert indítottak Balatonmárfürdő Község Önkormányzata mint alperes ellen. A bírósági eljárás előzménye a következő.
- [4] Az indítványozók előadása szerint a 70-es évek elején a balatoni üdülő telkek megosztását rendelték el abból a célból, hogy minél többen juthassanak balatoni üdülőtelekhez. Ezért 1973-ban – az akkor az I. r. felperes és szülei tulajdonában álló – Balatonmárfürdő [...] hrsz.-ú 1345 m² nagyságú ingatlan is megosztásra került. A megosztással egybekötött végrehajtott útlejegyzés során alakították ki a jelenleg [...] /4 hrsz.-ú 35 m² nagyságú ingatlant, amely a közlekedés biztosítása érdekében az utca szélesítése céljából a Magyar Állam tulajdonába került. Az indítványozók szerint

a 35 m² terület az utca szélesítéséhez nem lett felhasználva. Az I. r. felperes 2006-ban értékesítette ingatlana egy részét, az ingatlan másik része öröklési szerződéssel II-III.r. felperesek tulajdonába került, utóbbi [...] /2. hrsz. alatt van felvéve. Az I. r. felperes által eladott – a perbeli lejegyzett 35 m² nagyságú területtel határos – ingatlan [...] /3 hrsz. alatt két, perben nem álló magánszemély tulajdonában van. Az I. r. felperes 2013-ban az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.) 27. §. (8) bekezdése alapján kérelmezte alperestől, hogy a perbeli 35 m² nagyságú területet adja vissza, de azt az alperes a 146/2013. (VII.18.) számú képviselőtestületi határozattal elutasította arra hivatkozással, hogy a terület a megosztás folytán 1974-ben a Magyar Állam tulajdonába került, az az önkormányzat törzsvagyonát képezi, mint a 478 hrsz. alatti közterület része. A II. és III. r. felperesek ezt követően közigazgatási eljárás keretében kívántak igényüknek érvényt szerezni, arra hivatkozva, hogy a terület az utca szélesítéséhez feleslegessé vált; ezzel kapcsolatban több eljárás is folyamatban volt.

- [5] 2.2. A jelen alkotmányjogi panaszt közvetlenül megelőző perben az indítványozók keresetükben annak megállapítását kérték, hogy az alperes önkormányzat tulajdonában lévő 478/1 hrsz-ú, 35 m² közterület a visszajegyzési kérelem 2013-as benyújtásának időpontjában a kisajátítás eredeti célja szerint már feleslegessé vált, ezért az Étv. 27. § (8) bekezdése alapján kötelezze az alperest, hogy az ítélet jogerőssé válását követő 90 napon belül az ingatlan-nyilvántartásban a [...] /2 hrsz-ú ingatlanhoz csatolva, térítés nélkül adja vissza az érintett tulajdonosoknak; kötelezze továbbá az alperest késedelmes teljesítés esetén napi 8.000 Ft kötbér, és a perköltségük megfizetésére. A per tárgyának értékét 230.000 forintban jelölték meg.
- [6] 2.3. A Marcali Járásbíróság ítéletével a keresetet elutasította. Ítélete indokolásában utalt a visszaadás menetére, arra, hogy az indítványozóknak az alperessel szemben az Étv. 27. § (8) bekezdésére alapított tulajdoni igénye van, a tulajdoni igény jogcíme jelen esetben a feleslegessé válás miatti visszaadás lehet, mely jogcímet a felpereseknek kell bizonyítani. Kifejtette, hogy a feleslegessé válás megállapítása szakkérdés, azt hatósági eljárásban az illetékes hatóságnak kell megállapítania határozattal, és rendelkezni kell a terület visszaadásáról. Utalt végül arra, hogy a jelen eljárásban a perbeli terület feleslegessé válásának megállapítására nem került sor, arról határozat nem született, így az indítványozók jogcímmel nem rendelkeznek. Az elsőfokú bíróság arra is felhívta a figyelmet, hogy a későbbiekben telekalakítási eljárás lefolytatása szükséges, azonban két, egymással nem szomszédos ingatlan összevonása nem lehetséges, továbbá a bíróság ítélete perben nem álló harmadik személyekre nézve nem tartalmazhat rendelkezést.
- [7] 2.4. Az indítványozók fellebbezése folytán eljáró Kaposvári Törvényszék mint másodfokú bíróság a fellebbezéssel érintett részében – az indokolás részbeni módosításával – az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. Döntése indokolásában egyrészt

utalt arra, hogy a jogszabályi előírásoknak megfelelően a legkisebb útterület szélessége 12 méter, ezért az érintett utca 8 méter szélessége sem felel meg a jogszabálynak, így a másodfokú bíróság szerint a tárgyi terület Étv. 27. § (8) bekezdés szerinti visszaadása nem lehetséges. A másodfokú bíróság másrészt rögzítette, hogy a terület visszaadásának másik lehetséges módja a terület felperesi ingatlannal való összevonása lenne. Ezzel kapcsolatban az indítványozók a bíróság szerint maguk is elismerték, hogy a tárgyi terület és II-III.r. felperesek ingatlana nem szomszédos. I.r. felperes a perbeli területtel fizikailag határos [...]3 hrsz. ingatlanát perben nem álló személyeknek eladta, ezért a tárgyi terület felperesi tulajdonban álló ingatlannal történő összevonása nem lehetséges, így a feleslegessé válást lényegileg szükségtelen vizsgálni.

- [8] 2.5. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság az indítványozók felülvizsgálati kérelmét a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 415. § (1) bekezdés e) pontja alapján visszautasította. Végzése indokolásában utalt arra, hogy a perben érvényesített igény az indítványozók vagyoni jogain alapul és annak értéke pénzösszegben kifejezhető, ezért a per vagyoni jogi pernek minősül [Pp. 7. § (1) bekezdés 18. pont]. A Kúria kifejtette azt is, hogy a Pp. 408. § (1) bekezdés szerint nincs helye felülvizsgálatnak olyan vagyoni jogi perben, amelyben a felülvizsgálati kérelemben vitatott érték az ötmillió forintot nem haladja meg. A Pp. 409. § (1) bekezdése értelmében, ha a felülvizsgálatnak a Pp. 408. § alapján nem lenne helye – ugyanakkor a törvény a felülvizsgálatot más okból nem zárta ki – a felülvizsgálatot a Kúria kivételesen, a Pp. 409. § (2) és (3) bekezdésében megjelölt okokból engedélyezi, engedélyezheti. A Kúria megállapította, hogy az adott ügyben a felülvizsgálati kérelemben vitatott érték a Balatonmárfafürdő Község Önkormányzata Képviselő-testületének az önkormányzati vagyongazdálkodásról szóló 6/2013. (IV. 17.) önkormányzati rendelete módosításáról szóló 5/2022. (V. 11.) önkormányzati rendelet 3. melléklete alapján 230.000 forint volt, amely nem haladja meg a vagyoni jogi perekben a felülvizsgálat feltételeként meghatározott ötmillió forintos értékhatárt, az indítványozók pedig a felülvizsgálati kérelemmel együtt nem nyújtottak be felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet.
- [9] 3. Az indítványozók a fenti előzményeket követően nyújtották be alkotmányjogi panaszukat. Álláspontjuk szerint a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.20.668/2024/2. számú végzése, a Kaposvári Törvényszék mint másodfokú bíróság I.Pf.20.518/2023/11. számú ítélete, valamint a Marcali Járásbíróság 1.P.20.182/2022/20/II. számú ítélete az Alaptörvény több rendelkezését, így a B) cikk (1) bekezdését, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését sérti.
- [10] 3.1. Az indítványozók szerint a Marcali Járásbíróság 1.P.20.182/2022/20/II. számú ítélete sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését. Érvelésük szerint az elsőfokú bíróság ismerte a Pécsi Törvényszék 5.K.700.722/2021/38. számú ítéletét, mely

megállapította, hogy közigazgatási hatóság a perbeli terület visszaadása ügyében nem rendelkezik hatáskörrel, vagyis szerintük a Marcali Járásbíróság ítélt dolgot bírált felül, ami a jogbiztonságot veszélyezteti. Kifogásolják azt is, hogy az elsőfokú bíróság a fő kereseti kérelem, vagyis a feleslegessé válás kérdésében nem döntött, ezáltal az ítélet sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését.

- [11] 3.2. A Kaposvári Törvényszék mint másodfokú bíróság I.Pf.20.518/2023/11. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyta, ami az indítványozók szerint azt jelenti, hogy az elsőfokú bíróság alaptörvény-ellenes ítéletével egyetértett, így a másodfokú ítélet is alaptörvény-ellenes. Előadásuk szerint a másodfokú bíróság mellőzte az elsőfokú ítélet [24] bekezdését, mely a res iudicata-t igazolta, ami önmagában is megalapozza szerintük az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét.
- [12] 3.3. Végül az indítványozók a Kúria – felülvizsgálati kérelmüket visszautasító – végzését ellentétesnek tartják az Alaptörvény jogorvoslathoz való jogot rögzítő XXVIII. cikk (7) bekezdésével. Alkotmányjogi panaszukban vitatják, hogy a tárgyi per vagyoni jogi per lenne, szerintük a kereset a tárgyi ingatlan feleslegessé válásának megállapítására irányult, ezért nem nyújtottak be felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet sem. Vélekedésük szerint „az elvesztett vagyoni jog visszanyerése érdekében” indították a pert, így az nem tekinthető vagyoni jogi pernek. Erre tekintettel szerintük a Kúria – felülvizsgálati kérelmük visszautasításával – megakadályozta a jogsérelmük orvoslását.
- [13] 4. Az Alkotmánybíróságnak mindenekelőtt azt kellett vizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az Abtv.-ben foglalt, a panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26-27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29-31. § szerinti feltételeket. A (3) bekezdés úgy rendelkezik, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [14] 4.1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt megállapította, hogy az indítványozó jogi képviselője a Kúria végzését 2024. július 29-én vette át, a Marcali Járásbíróság pedig 2024. szeptember 19-én érkezett az alkotmányjogi panaszt, így az a Kúria végzése tekintetében az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti hatvan napos határidőben került benyújtásra.

- [15] 4.2. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően a továbbiakban azt vizsgálta, hogy a panasszal támadott bírói döntések az ügy érdemében hozott vagy eljárást lezáró döntésnek minősülnek-e.
- [16] Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban az alapügyben hozott törvényszéki és járásbírói ítéletek alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését is kérték. Tekintettel arra, hogy a Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 415. § (1) bekezdés e) pontja alapján visszautasította, a jelen alkotmányjogi panasz megítélése szempontjából az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az alapügy érdemében hozott döntésnek a törvényszéki jogerős ítélet tekinthető. A Kúria támadott végzése az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti, a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek minősül, ezért alkotmányjogi panasszal támadható {lásd hasonlóan: 3035/2024. (I. 24.) AB végzés, Indokolás [20]; 3263/2024. (VII. 12.) AB végzés, Indokolás [18]}.
- [17] Az Ügyrend 32. § (5) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság a Kúriának a felülvizsgálati eljárásban hozott nem érdemi döntésén keresztül csak akkor vizsgálja az alapügyben hozott bírói döntést, ha a Kúria az alkotmányjogi panaszban sérelmezett, nem érdemi döntését mérlegelési jogkörben hozta meg. A Kúria támadott végzése az eljárást befejező döntés, amely nem mérlegelés eredményeként született, hanem a Pp. 415. § (1) bekezdés e) pontjában foglalt törvényi kizáró okon alapul. Erre tekintettel a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.20.668/2024/2. számú végzésén keresztül a jelen ügyben sem a jogerős másodfokú, sem az elsőfokú ítélet állított alaptörvény-ellenessége nem vizsgálható {lásd hasonlóan például: 3122/2024. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [20]; 3287/2024 (VII. 24.) AB végzés, Indokolás [19]; 3370/2024. (X. 8.) AB végzés, Indokolás [18]}. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az indítványozóknak az elsőfokú és a másodfokú döntéssel szemben benyújtott Abtv. 27. § (1) bekezdésen alapuló alkotmányjogi panaszuk elkésett.
- [18] 4.3. Az Alkotmánybíróság a fentieknek megfelelően az alkotmányjogi panasz befogadhatóságát a továbbiakban csak a Kúria végzését támadó elemében értékelte {lásd hasonlóan: 3480/2023. (XI. 7.) AB végzés, Indokolás [37]; 3370/2024. (X. 8.) AB végzés, Indokolás [19]}. Ennek keretében az Alkotmánybíróság a Kúria végzésével összefüggésben az Abtv. 27. § (1) bekezdésben, az Abtv. 29. §-ában, az Abtv. 51. § (1) bekezdésében, valamint az 52. § (1) és (1b) bekezdésében meghatározott további befogadási feltételek fennállását vizsgálta, és megállapította, hogy az indítványozók alkotmányjogi panasz benyújtására jogosultak; az alapul fekvő bírósági eljárás

felperesei voltak, így érintettségük fennáll; valamint a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítették. Az Alkotmánybíróság megállapította azt is, hogy az alkotmányjogi panasz a Kúria végzésével összefüggésben a határozott kérelem törvényi követelményeinek megfelel: az indítványozók megjelölték az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 27. § (1) bekezdés]; az Alaptörvényben biztosított, jogorvoslathoz való joguk sérelmének lényegét; a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.20.668/2024/2. számú, az indítványozók felülvizsgálati kérelmét visszautasító végzését; az Alaptörvény megsértett rendelkezését (a XXVIII. cikk (7) bekezdését); továbbá előadták annak indokait, hogy a Kúria támadott végzése álláspontjuk szerint a jogorvoslathoz való jogot miért és mennyiben sérti; végül kérték a támadott bírósági döntés megsemmisítését.

- [19] 4.4. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {lásd például: 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik. Az indítványozóknak az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdését érintő kifogásait az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság a következőképpen értékelte.
- [20] Az indítványozók a Kúria végzésével összefüggésben azt kifogásolták, hogy a Kúria a pert olyan vagyoni jogi pernek tekintette, melyben a vitatott pertárgyérték az ötmillió forintot nem haladja meg, így felülvizsgálati kérelmüket – szerintük a jogorvoslathoz való jogukat sértve – visszautasította.
- [21] Az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá. Az Alkotmánybíróság egyfelől jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy következetes álláspontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jog védelmi köre nem terjed ki a rendkívüli jogorvoslatnak minősülő felülvizsgálati eljárásra {lásd például: 3263/2024. (VII. 12.) AB végzés, Indokolás [25]}. Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata szerint ugyanis az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében rögzített jogorvoslathoz való jog a rendes jogorvoslatokra vonatkozik. Tárgyát tekintve a bírói, illetőleg hatósági döntésekre terjed ki, tartalma szerint pedig az érdemi határozatok tekintetében a más szervhez vagy a magasabb fórumhoz fordulás lehetőségét érti alatta. Így az említettek okán az Alkotmánybíróságnak következetes a gyakorlata arra nézve, hogy a felülvizsgálat(i) eljárás) mint rendkívüli jogorvoslat az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében rögzített jogorvoslathoz való joggal nem hozható összefüggésbe {lásd például: 3025/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [24]; 3068/2025. (III. 7.) AB végzés, Indokolás [19]}.

- [22] Másrészről az Alkotmánybíróság utal arra, hogy önmagában az a tény, hogy az indítványozók a Pp. 408. § (1) bekezdése szerinti értékhatáron alapuló korlátozás alkalmazhatóságának kérdésében nem osztják a Kúria jogi álláspontját, illetőleg a Pp. vagyoni jogi perekre vonatkozó rendelkezését az indítványozók szerint a Kúria helytelenül értelmezte, még nem vet fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, illetve nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét {hasonlóan lásd: 3207/2024. (V. 31.) AB végzés, Indokolás [19]}. A jogszabályok értelmezése a bíróságok, ezen belül is elsősorban a Kúria, nem pedig az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó kérdés {lásd például: 3450/2021. (X. 25.) AB végzés, Indokolás [14]}. Az erre vonatkozó érvek vizsgálata nem alkotmányossági, hanem olyan szakjogi, törvényértelmezési kérdés, amelyben az Alkotmánybíróság – következetes gyakorlatának megfelelően – a Kúria döntését nem bírálja felül {lásd például: 3240/2020. (VII. 1.) AB végzés, Indokolás [13]; 3370/2024. (X. 8.) AB végzés, Indokolás [28]}.
- [23] 4.5. Összefoglalva: az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet az Alaptörvény felhívott rendelkezésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességgént lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát megalapozhatná.
- [24] 5. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt követelményeknek, erre tekintettel az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *d)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2025. május 27.

Dr. Patyi András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró